रमता परमत्वं सर्वोत्कृष्टता । किं च अस्मै पुनराधेयं कृतवते सर्वे जनाः स्पृहयन्ति आद्रियन्ते स्पृहेरोप्सितप्रमितिसम्प्रदानसंज्ञा (°तइमि° Cod.) । तथा अयमपि लोक्यं लोकनीयमुत्कर्षं प्राप्य पुष्यति प्रवृद्धो भवति ॥५॥ यस्मै फलायाद्धीत एतत् उक्तविधिफलं खलु तत् ॥६॥ यस्मादेवं वर्षऽर्तुः सर्वात्मकः तस्मात्समुदायात्मकं संवत्सरं वर्षशब्देन लोको व्यवहरतीति दर्शयति अथेति । ग्रीष्मशिशिरधर्मयोः प्रकाशशैत्ययोर्वर्षासु सद्भावात् पृथियोगाच्च (?) वर्षऽर्तोस्तावदुभयात्मकत्वम् ततः ग्रीष्मे वसन्तस्य वर्षासु शरदः शिशिरे हेमन्तस्य समानधर्मतयान्तर्भावात्सर्वऽर्तुरूपत्वं सिद्धम् ॥७॥ एवं प्रत्यक्षविषयं प्रकाशादिधर्मयोगेन सर्वत्वमभिधाय परोऽक्षधर्मवशादपि तत्प्रतिपादयति अथेति । इत्यादयो हि वसन्तादीनां परोऽक्षभूता धर्माः तेषां च वर्षासु सद्भावात्सर्वऽर्तुरूपतेत्यर्थः । यस्मादग्निः प्रागुक्तरीत्या ऋतून्प्राविशत्तस्मादेनं वर्षास्वाद्धानस्तेभ्य एवऽर्तुभ्यः पुनरुत्पादयति ॥८॥ तच्च पुनराधानमहनि मध्यन्दिने कार्यमिति विधित्सुस्तदर्थमादित्यस्य सर्वऽर्तुरूपतामाह आदित्य इति ॥९॥ प्रकारान्तरेण तन्मध्यन्दिनाधानं प्रशंसति छाययेति । स च [पाप्मा] पुरुषरूपस्य पादयोरधस्तादिव इयस्यते प्रद्यौति इ गताविति धातुः (!) ॥१०॥ तस्य पुनराधित्सितस्याग्नेर्दर्भैरुद्धरणं कार्यं विधत्ते तमिति । आधानवत्पुनराधानेऽपि दारुभिरुद्धरणे दोषमाह दारुभिः पूर्वमिति उभयोरैक्यरूप्ये जामितादोषः स्यात् । आपो दर्भाः see १. १. ३. ५. ॥११॥ व्रीहियवमययोरपूपयोरर्कपर्णद्वयसंगृहीतयोर्गार्हपत्याहवनीयायतनयोर्निधानं विधत्तेऽर्केति । अत एवोक्तं का° ४. ११. ६-८. ॥१२॥ पूर्वाभ्याम् पूर्वमाहितौ यौ गार्हपत्याहवनीयौ ताभ्याम् । रात्रिभिर्ह्येवेति अनुगतयो(:) रात्रिभिरिव व्यवधानात् नापूपव्यवधानेन प्रयोजनमित्यर्थः ॥१३॥ यदग्न्याधेये पवमानादिकार्यं (यवमानेविका° Cod.) तदाग्नेय एव [पञ्च]कपालः करोतीति न पृथक्ता कर्तव्येत्येवकारार्थः ॥१४॥ अस्यां पञ्चकपालेष्टौ आज्यभागादिः सर्वोऽपि यागोऽग्निदेवत्यः कार्यः ॥१५॥ यन्निष्केवल्यम् इतरेभ्यो निष्कृष्य केवलं तदेकभागं कर्तुमिच्छति तिरोहितं परोऽक्षमेव तत्प्रदीयते ॥१६॥ उत्तमं तृतीयम् ॥१७॥ प्रयाजादिषु सर्वाग्नेयकरणं (रस्मं Cod.) प्रतिपादयति स इति । प्रथमप्रयाजे यत्समिधो यजेति प्राकृतं बन्धनं तदाग्नेयं रूपं समिन्धनप्रत्यभिज्ञानात् किं तु तत्परोऽक्षम् अतः समिध इत्येतस्य स्थाने अग्नीन्यजेत्येव ब्रूयात् ॥१८॥ प्रयाजयाज्यास्वपि क्रमेणाग्निविभक्तियोजनं प्रतिपादयति (? °जयत्समिधायति Cod.) स इति । प्रकृतिषु याज्यासु आज्यशब्दात्पूर्वं यथाक्रममग्ने अग्निमग्निना अग्निरेताश्चतस्रो विभक्तीः सहिता (?) एताभिर्यजेदित्यर्थः । an explanation of वौकक्र is not given: I conjecture it to be a transformation of वषट्र, the अ being changed into औ (see १. ७. २. २१.), the ष into क, and the ट्र (resp. त्) into क्र (compare: साविषक्र instead of साविषत्) ॥१९॥ पञ्चमप्रयाजानुयाज्यायां विशेषमाहाथेति । प्रकृतिवत्प्रथमामाज्यभागदेवतां [सं]कीर्त्य द्वितीयाज्यभागदेवतायाः सोमस्य स्थानेऽग्निः पवमानोऽग्निरिन्दुमान्वा अध्वर्युप्रयोगानुसारेण विकल्पेन निर्देष्टव्य इत्यर्थः । स्वाहा देवां आज्यपानिति प्रयाजदेवतानिर्देशेऽपि (°जदेवतार्देवतानिदे° Cod.) स्वाहाग्नीनाज्यपानिति प्रयोक्तव्यम् ॥२०॥ प्रथमाज्यभागस्याग्निं स्तोमेन बोधयेति बुधिधातुयुक्तामनुवाक्यां (वुविधा° Cod.) दर्शयित्वा तस्याः पुनराधेयानुकल्पमाह स्वपितीति । समुदोर्ययति समुद्गमयति ॥२१॥ द्वितीयाज्यभागस्य प्रागुक्तपक्षदा-